

Arboretum Sofronka – přehled činnosti v roce 2018

Arboretum Sofronka jako Oddělení pro vzdělávání, veřejnost, vědu a výzkum Úseku lesů, městské zeleně a vodního hospodářství Správy veřejného statku města Plzně má na starosti především vzdělávací akce lesní pedagogiky pro školy a samozřejmě také akce pro veřejnost.

První akcí v roce 2018 bylo uspořádání již třetího kola mezinárodní soutěže YPEF (Young People in European Forests), které proběhlo dne 27. ledna v Plzni pod patronací Úseku lesů, zeleně a vodního hospodářství Správy veřejného statku města Plzně. Cílem této soutěže je zlepšit povědomí zejména mládeže, ale i celé společnosti, o významu lesů a zdůraznit význam lesnictví v současné době. Je určena žákům a studentům všech základních a středních škol. Jedná se o soutěž, do které jsou aktivně zapojeny lesnické instituce z cca 11 zemí Evropy.

Místní kola soutěže YPEF probíhají většinou na vybraných lesních správách Lesů ČR, s. p. a divizích VLS ČR, s. p. Letošní ročník se v našem regionu konal v učebně objektu Arboreta Sofronka v Plzni. Soutěž zahájil vedoucí arboreta Ing. Jan Kaňák, Ph.D. Na rozdíl od minulých let byla, bohužel, velmi malá účast, přestože jsme obeslali většinu škol i vícekrát. V kategorii „mladší žáci“ se zúčastnilo 1 tříčlenné družstvo, v kategorii „starší žáci“ 2 tříčlenná družstva. Soutěžící družstva nejprve absolvovala písemný test, kde většina otázek byla z oboru lesnictví a myslivosti. Po testu přišla na řadu praktická část – tzv. poznávačka. Průběh jednotlivých kol je obdobný a pro vyšší kola je důležitá i znalost anglického jazyka. Vítězové se s ní setkají v teoretické části národního kola v Kostelci nad Černými lesy, které se odehrává v prostorách Fakulty lesnické a dřevařské (Česká zemědělská univerzita Praha) a pak v kole mezinárodním, konaném v některé z evropských zemí, která je členem mezinárodního výboru YPEF.

V místním „plzeňském“ kole zvítězilo v kategorii mladších žáků družstvo třídy **7. B, 28. ZŠ v Plzni, v Rodinné ul.** V kategorii starších žáků zvítězilo družstvo třetího ročníku **Gymnázia Jaroslava Vrchlického v Klatovech**. Vítězové obou kategorií obdrželi z rukou organizátorů diplom a knihu o Arboretu Sofronka a postoupili do regionálního kola soutěže, které se uskutečnilo v březnu ve Střední lesnické škole ve Žluticích.

Hlavní náplní arboreta, jak už bylo konstatováno v úvodu, je tzv. lesní pedagogika pro školy a školky. V průběhu roku 2018 absolvovalo toto „vyučování“ pod vedením lesních pedagogů cca 90 školních kolektivů. Toto vyučování v lese už má svoji tradici, je velmi oblíbené a školy a školky se musí objednávat několik měsíců předem. Také sami učitelé začali využívat ke své výuce prostory horní plochy arboreta a individuálně s dětmi tráví hodiny češtiny, matematiky, tělocviku, zeměpisu v přírodě.

Akce pro veřejnost zahájila v roce 2018 jarní procházka kolem boleveckých rybníků s názvem „Vítání jara aneb Z Rybárny na Sofronku“, která se letos uskutečnila 24. března 2018. Její trasa začínala na hrázi Boleveckého rybníka na „Rybárně“, kde čekal na děti a dospělé kvíz z oblasti přírody, dále pokračovala přes sádky u Košináře na Senecký rybník ke skautům a končila v Arboretu Sofronka. Tady byl jako vždy připraven oheň, který opravdu všichni plně využili. Přestože je v termínu okolo prvního jarního dne naplánováno v Plzni a okolí více akcí, zúčastnilo se na 300 návštěvníků.

Ve středu 18. dubna 2018 jsme vzpomněli na Prof. Dr. Ing. Josefa Sigmonda u příležitosti jeho 150. výročí narození. Prof. Dr. Ing. Josefa Sigmond byl plzeňský městský lesní rada a profesor lesnické fakulty v Praze, který se stal výraznou osobností plzeňského i celoevropského lesnictví. Nezapomněl ani na záměrné využívání příměstských lesů k rekreaci, navrhl zřízení mnoha procházkových cest a prosazoval výsadbu zeleně, sadů a alejí přímo ve městě. V rámci vzpomínkové akce byla odhalena pamětní deska na horní ploše Arboreta Sofronka u tzv. Sigmondova kotlíku. Tohoto aktu a následné exkurze a pochůzky rekreačními lesy kolem Kamenného a Třemošenského rybníka se zúčastnila rodina Prof. Sigmonda, vedení a zaměstnanci SVSMP, lesnická i laická veřejnost.

V rámci celorepublikového „Týdne lesa“ se 17. května 2018 uskutečnil jarní Den lesa na Sofronce. Tato tradiční akce je připravována a organizována Správou veřejného statku města Plzně, úsekem lesů, zeleně a vodního hospodářství ve spolupráci s Odborem životního prostředí Krajského úřadu Plzeňského kraje; Lesy ČR, s. p., Krajské ředitelství Plzeň; Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů, Brandýs nad Labem – pobočka Plzeň a Mysliveckým sdružením Bolevec. Čtvrteční dopoledne bylo věnováno plzeňským základním školám. Na šesti stanovištích se děti dozvídaly informace o ochraně lesa, třídění odpadů, myslivci jim přiblížili život lesní zvěře a zařazeno bylo také stanoviště věnované včelám a včelaření. Odpolední program byl opět určen plzeňské veřejnosti. Vedoucí arboreta Ing. Jan Kaňák, Ph.D. prošel s návštěvníky naučné stezky v okolí služební budovy a také horní plochu arboreta, která je jinak nepřístupná a je určena pouze pro environmentální výchovu dětí a mládeže.

Druhou akcí, která proběhla v měsíci květnu, byla „Výstava hub s mykologickou poradnou“. Přestože houbám letošní suché jaro vůbec neprálo, mohli si ve dnech 24. a 25. 5. návštěvníci arboreta prohlédnout na 40 druhů jedlých i nejedlých hub. V pátek dopoledne si výstavku prohlédly děti z plzeňských mateřských a základních škol, odpoledne a v sobotu přišla za mykologickým poznáním necelá stovka zájemců z řad plzeňské veřejnosti.

Třetí a poslední květnovou akcí byl „Den dětí na Sofronce“, který každoročně pořádá Odbor životního prostředí Magistrátu města Plzně ve spolupráci s Arboretum Sofronka. Probíhal také ve dnech 24. a 25. května. Děti z plzeňských mateřských školek procházely trasou plnou pohádkových bytostí. Čekali na ně čerti, hejkalové, vodník, princezna, rytíř a mnoho dalších a dávali jim různé úkoly. V cíli je král s královnou odměnili drobným dárkem a malou sladkostí.

Všechny akce byly provázeny nejen hezkým počasím, ale i širokým zájmem a především spokojeností všech zúčastněných.

Stejně jako v letech minulých, tak i letos byl druhý víkend v červnu pořádán tzv. „Víkend otevřených zahrad“. Arboretum Sofronka přilákalo za oba dny tisícovku návštěvníků a stejně jako Luftova zahrada bylo arboretum otevřeno v rámci této akce již po šesté. Zájemci mohli také navštívit Výukovou zahradu s vodními prvky na hrázi Velkého Boleveckého rybníka, kde je odborně provedla RNDr. Zdeňka Chocholoušková, Ph.D. a zodpověděla všechny dotazy. Hlavní součástí programu „Víkendu“ na Sofronce se staly tzv. Včelí dny, které byly zahájeny s předstihem již ve čtvrtek a v pátek programem pro děti mateřských a základních škol. Dopolední program o včelách a včelařství a o lese a přírodě byl atraktivní také opékáním buřtů.

V sobotu i v neděli bylo arboretum přístupné od 9:00 do 17:00 hodin. „Včelí dny“ začínaly v 10:00 hodin přednáškou o bionomii producentů medovice s praktickou ukázkou (Bc. Počuch), dále pak následoval kurz chovu včelích matek, včetně praktických ukázek (Ing. Křenek). V neděli si mohli zájemci projít kurzem pro začínající včelaře, opět pod vedením Ing. Křenka. Veřejnost si mohla v doprovodu včelařských odborníků ale i samostatně prohlédnout

naučnou stezku o včelách a včelařství, domek pro apiterapii a za asistence včelaře i školní prosklený úlek a úl z dutého kmene, tzv. klát.

Nový školní rok odstartovaly v arboretu další dopolední výuky lesní pedagogiky pro plzeňské školky a školy. Teoretickou výuku doplňují hry v přírodě a velmi oblíbené krmení dančí zvěře v zoo koutku na horní ploše arboreta

Ve čtvrtek 20. 9. 2018 se uskutečnil podzimní Den lesa na Sofronce, který připravoval a organizoval stejný kolektiv jako na jaře (Správa veřejného statku města Plzně, úsek lesů, zeleně a vodního hospodářství; Odbor životního prostředí Krajského úřadu Plzeňského kraje; Lesy ČR, s. p., Krajské ředitelství Plzeň; Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, Brandýs nad Labem – pobočka Plzeň a Myslivecké sdružení Plzeň - Bolevec). Dopoledního programu se zúčastnili žáci prvního stupně 14. ZŠ Plzeň. Každý z pořádajících subjektů připravil jedno stanoviště. Děti si vyzkoušely sázení stromků, určovaly druhy dřevin podle listů, seznámily se s problematikou kůrovce a formou her si zopakovaly, co se všechno v lese smí a nesmí dělat. Nadšené byly také z „hmatovky“ (určování předmětů poslepu) a pohybových her.

Odpolední program od 16 hodin byl určen plzeňské odborné i laické veřejnosti. Vedoucí arboreta Ing. Jan Kaňák, Ph.D. provedl zájemce dolní, ale i horní plochou, která je určena pouze pro environmentální výchovu dětí a mládeže. Dvouhodinovou procházku lesem za krásného slunečného počasí si vychutnali malí i velcí návštěvníci.

Další akcí, která proběhla ve dnech 21. a 22. 9. 2018, byla „Výstava hub s mykologickou poradnou“ spolupořádaná Mykologickým kroužkem Plzeň. I přes suché a horké léto si mohli návštěvníci arboreta prohlédnout více než 100 druhů jedlých i nejedlých hub. Mykolog Zdeněk Hájek odpovídal na četné dotazy návštěvníků a připojil i své zkušenosti a recepty ohledně úpravy hub na jídelní stůl. V pátek dopoledne se výstavky zúčastnily děti ze tří mateřských a dvou základních škol, páteční odpoledne a v sobotu dopoledne přišlo okolo padesátky zvědavých Plzeňanů.

Během zimních měsíců bude arboretum přístupné vždy ve všední dny od 9:00 do 15:30 a příští jaro opět přivítáme tradičním pochodem „Vítání jara aneb Z Rybárny na Sofronku“, který plánujeme na sobotu 23. března 2019.

Lucie Kaňáková, Ing. Jan Kaňák, Ph.D., SVSMP, úsek LZVH, Arboretum Sofronka